

Współczesne światowe przemiany implikują coraz intensywniejsze wzajemne oddziaływania między globalnymi siłami polityczno-ekonomicznymi a lokalnymi strukturami społecznymi. Debata nad możliwymi drogami rozwoju wobec wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, wzrastającymi nierównościami i konkurencyjnością, intensyfikacją migracji, indywidualizacją życia, dotyka również społeczności lokalne, często odcięte od światowego przepływu informacji, jednakże o wiele bardziej podatne na występowanie różnorodnych ryzyk, środowiskowych jak i ekonomicznych. Naszym zamiarem jest zbadanie dylematów rozwojowych wybranych lokalnych społeczności Ameryki Środkowej, stawiając hipotezę iż w ich przypadku, westernizacja sposobu życia jakim są poddawane w ostatnich dziesięcioleciach, między innymi poprzez lokalizację projektów rozwoju infrastruktur gospodarczych, a także ścieranie się wartości cywilizacji zachodniej z tradycjami i wartościami lokalnych kultur wyraża się w dyskursach i dylematach rozwojowych. Przybierają one bardzo często postać protestów i konfliktów społecznych, wynikających z niezrozumienia obu stron co do tego: czym jest rozwój? oraz jak go poszczególni aktorzy i grupy społeczne postrzegają i rozumieją?

Aby móc zweryfikować postawioną hipotezę, badania będą realizowane zgodnie z następującymi celami:

1. Wyjaśnienie społecznych percepcji rozwoju, w kontekście dokonujących się zmian lokalnych, wynikających z lokalizacji i rozwoju infrastruktur ekonomicznych;
2. Pokazanie zachodzących korelacji i zależności między regionalnymi i lokalnymi dyskursami polityczno-społecznymi a zewnętrznymi siłami ekonomiczno-politycznymi;
3. Dostarczenie informacji oraz wiedzy na temat indywidualnych i zbiorowych postaw lokalnych społeczności Ameryki Środkowej wobec sposobu życia i pracy;
4. Wskazanie zależności między zmianami ekonomiczno-demograficznymi dokonującymi się na wybranych do badań obszarach a występowaniem dylematów rozwojowych przed jakimi stoi dana społeczność/wspólnota, w kontekście lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych;
5. Wzbogacenie wiedzy na temat społecznego rozumienia rozwoju poprzez stworzenie obrazu(ów) i definicji rozwoju na podstawie przeprowadzonych badań oraz ich zestawienie i porównanie z funkcjonującymi definicjami rozwoju.

Badania przeprowadzone zostaną na wytypowanych wcześniej obszarach, objętych procedurą badań wstępnych, na których występowały konflikty społeczne wynikające z lokalizacji wielkich przedsięwzięć infrastrukturalnych, czyli:

- hydroelektrowni - Reventazón w Kostaryce i Barro Blanco w Panamie,
- mępa parków turystycznych w Guanacaste (Kostaryka) i Bahía de Tela (Honduras),
- kopalni odkrywkowych „Libertad” i „La India” w Nikaragui.

Przewidujemy, że projekt realizowany będzie przez 36 miesięcy, dostateczny czas na zebranie, selekcję oraz przetworzenie materiałów, informacji i danych, poprzez zastosowanie różnorodnych metod i technik badawczych. Do podstawowych należą obserwacje terenowe, wywiady pogłębione i ankiety, adekwatne przy badaniu grup i procesów społecznych. Dostarczą one informacji do dalszej analizy.

Obecność w terenie da możliwość przeprowadzenia społecznych badań z zastosowaniem metod jakościowych oraz ilościowych. Powyższe metody i techniki uzupełnione zostaną o kwerendę biblioteczną (dotyczącą prac zwartych, czasopism i dzienników), która pozwoli między innymi na przeprowadzenie analizy dyskursów społecznych oraz analizę zmian ekonomiczno-demograficznych. W tych ostatnich pomocne będą również techniki analizy statystycznej.

W końcowej fazie badań, szczególnie przy formułowaniu wniosków końcowych, pomocna będzie metoda analizy porównawczej.

Proponowany projekt:

1. wzbogaci i uzupełni rozwój epistemologicznych i ontologicznych podstaw badań nad rozwojem, w tym rozumienia tego procesu przez lokalne społeczności Ameryki Środkowej;
2. poszerzy percepcję na temat współczesnych relacji między lokalnymi społecznościami a globalnymi procesami i siłami ekonomiczno-politycznymi;
3. pogłębi wiedzę na temat lokalnych skutków ingerencji zewnętrznych sił, z którymi wiąże się westernizacja stylu życia.

Do tej pory nie zastosowano takiego podejścia w badaniach nad rozwojem w Ameryce Środkowej, co stanowi o oryginalności i innowacyjności tego przedsięwzięcia badawczego.

Rezultaty badań upowszechnione zostaną poprzez publikacje, zarówno monografie jak i artykuły naukowe, udział w konferencjach naukowych, oraz formy popularnonaukowe jak przygotowanie wystawy, prelekcje i wywiady. Projekt będzie posiadał własny blog naukowy, dzięki któremu będzie można uzyskać bezpłatny dostęp do wyników badań.